

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA
ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Bd. Ștefan cel Mare nr. 154, MD-2073, Chișinău

Бул. Штефан чел Маре. 154. MD-2073, Кишинэу

20 02 20014

Nr. 01/1-06-09

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

La 23 decembrie 2013 Parlamentul a adoptat Legea nr. 320 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), lege pe care a remis-o Președintelui Republicii Moldova spre promulgare.

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul consolidării locului și rolului instituției ombudsmanului în cadrul societății și în raport cu autoritățile publice, pentru a asigura respectarea drepturilor și libertăților omului.

Țin să menționez că în adresa Președintelui Republicii Moldova au parvenit un șir de demersuri din partea unor oficiali europeni și parteneri de dezvoltare, precum și a reprezentanților societății civile. Aceștia au abordat unele aspecte conceptuale ale legii vizate, stipulând că ea ar fi un regres în reforma sistemului de protecție a drepturilor omului din Republica Moldova, care este considerat unul important pentru procesul de integrare europeană.

Autorii demersurilor consideră că legea în cauză ar putea afecta capacitatea funcțională a structurii Ombudsmanului în procesul de promovare a drepturilor omului și a statului de drept, precum și independența, eficiența și credibilitatea acestei instituții. De asemenea, se menționează că problemele identificate în legea respectivă afectează procesul de realizare a condiționalităților Uniunii Europene vizavi de Republica Moldova.

Analizând în ansamblu legea remisă spre promulgare și demersurile respective, consider oportună revizuirea următoarelor prevederi:

1. Norma articolului 5, care prevede două funcții de Avocat al Poporului. Se consideră oportună instituirea unei singure funcții de Avocat al Poporului care să fie asistat de adjuncți, dintre care unul specializat în protecția drepturilor copilului.

Drept argument se invocă faptul că instituirea a două funcții de Avocat al Poporului creează confuzii și neclarități cu privire la statutul și activitatea acestora, repetând parțial problemele identificate în cadrul activității actualilor avocați parlamentari, iar consolidarea atribuțiilor mai multor funcții de avocat parlamentar în o singură funcție de Avocat al Poporului, care să ducă la crearea

Domnului Igor CORMAN,
Președintele Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	<u>321</u>	
<u>20</u>	<u>02</u>	<u>2014</u>
Ora		

unui instrument solid, adecvat pentru apărarea drepturilor omului, a și fost scopul elaborării noului cadru legislativ în domeniu.

Mai mult decît atît, modelul organizării instituției ombudsmanului care să aibă la bază mai multe funcții de Avocat al Poporului poate crea conflicte în ceea ce privește politica promovată de instituție, programul de activitate, strategia operațională a acesteia, etc.

2. Normele referitoare la mandatul de 5 ani, care poate fi reînnoit (*art. 5 alin.(2)*), al Avocatului Poporului. Deținerea a două mandate consecutive ar putea afecta garanțiile de independență ale Ombudsmanului prin faptul că opiniile și recomandările exprimate în exercitarea primului mandat ar putea fi dictate de eforturile de a cîștiga favoarea politicianilor și de a-și asigura următorul mandat.

3. Condițiile de eligibilitate expuse la art. 6. Cerința de la lit. d) a articolului menționat potrivit căreia, funcția de Avocat al Poporului poate fi deținută de către o persoană cu o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, nefiind specificat domeniul de activitate, poate fi considerată exagerată și nejustificată. Mai mult decît atît, ea poate fi considerată discriminatorie, căci limitează accesul la funcția respectivă al persoanelor cu vîrsta de pînă la 40 de ani, deși funcția de Avocat al Poporului nu presupune activități care nu ar putea fi desfășurate de către o persoană care nu a atins vîrsta de 40 de ani sau care nu are o vechime în muncă 20 de ani. Această condiție nu este considerată una esențială, imperios necesară pentru exercitarea atribuțiilor de Avocat al Poporului.

De asemenea, este necesar ca în lista condițiilor de eligibilitate să fie inclusă cerința privind activitatea notorie în domeniul apărării și promovării drepturilor omului sau în domeniul juridic.

Conform art. 6 din legea remisă spre promulgare, la funcția de Avocat al Poporului va putea candida orice persoană care corespunde doar criteriului de vîrstă, neavînd tangență cu domeniul solicitat, iar respingerea acesteia nu va avea nici un suport legal. Or, în funcția respectivă vor fi admise doar persoane care și-au făcut studiile și și-au început activitatea pînă în anul 1993, atunci cînd exista foarte puțină experiență privind promovarea democrației și drepturilor omului.

În contextul celor menționate, se impune stabilirea unor cerințe clare, neexcesive și specifice exercitării funcției respective.

4. Procesul de selectare și numire a candidaților la funcția de Avocat al Poporului (art. 7 și art.8). Nu sînt stabilite suficiente criterii de transparență și poate compromite independența acestei instituții.

În această ordine de idei, în condițiile în care Avocații Poporului vor fi numiți de Parlament la propunerea fracțiunilor parlamentare, aceștia riscă să fie influențați politic în activitatea lor, ceea ce va influența negativ exercitarea atribuțiilor ce le revin. Numirea unui singur Avocat al Poporului garantează acordul politic și susținerea indispensabilă de către majoritatea parlamentară a unei singure candidaturi, excluzînd partajarea în funcție de interesele politice. Procesul de selectare a candidaților la funcția de Avocat al Poporului, reglementat la art. 7

din lege, limitează considerabil cercul de candidați, condiționând susținerea acestora de factorul politic.

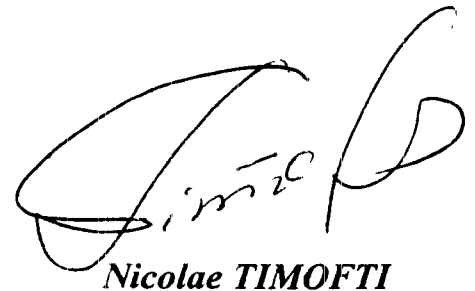
5. Prevederile art. 9 referitoare la textul jurământului depus de către Avocatul Poporului la intrare în funcție. Nu reflectă esența și scopul funcției. Stabilirea, în textul jurământului, a obligației de a păstra în strictă confidențialitate problemele statului este incompatibilă cu mandatul funcției și nu este caracteristică unei societăți democratice.

6. Mecanismul Național de Prevenire a Torturii (*MPT*), reglementat în capitolul V din lege. Punerea acestui mecanism în sarcina Avocatului Poporului ar fi contrară Protocolului Opțional la Convenția împotriva Torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În acest sens, consider că ar fi oportun ca *MPT* să fie constituit din Consiliul consultativ și Avocatul Poporului, care activează în calitate de președinte al acestui consiliu, deoarece desemnarea unei singure persoane în calitate de *MPT* nu corespunde prevederilor Protocolului Opțional la Convenția împotriva Torturii, dar și Principiilor de la Paris, mecanismul de prevenire a torturii urmînd să fie realizat de un organ colegial.

Prin urmare, în temeiul art. 93 alin. (2) din Constituție, remit Parlamentului, spre reexaminare, Legea nr. 320 din 23 decembrie 2013 cu privire la Avocatul Poporului, solicitînd reexaminarea acesteia prin prisma obiecțiilor expuse, cu consultarea partenerilor străini și a societății civile.

Cu stimă,

Nicolae TIMOFTI

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Confirmînd adeziunea la Declarația universală a drepturilor omului, la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, la alte acte juridice internaționale cu privire la drepturile omului și luînd în considerare că, în conformitate cu Statutul ONU, statul stimulează respectarea drepturilor și libertăților omului și asigură apărarea drepturilor și libertăților tuturor persoanelor fizice pe teritoriul Republicii Moldova,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Activitatea Avocatului Poporului (Ombudsmanului)

(1) Avocatul Poporului (Ombudsmanul) (în continuare – *Avocatul Poporului*) asigură respectarea drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

(2) Avocatul Poporului contribuie la apărarea drepturilor și libertăților omului prin prevenirea încălcării acestora, prin monitorizarea și raportarea modului de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la nivel național, prin perfecționarea legislației ce ține de domeniul drepturilor și libertăților omului, prin colaborarea internațională în acest domeniu, prin promovarea drepturilor și libertăților omului și a mecanismelor de apărare a acestora, prin aplicarea procedurilor reglementate de prezenta lege.

(3) Avocatul Poporului pentru protecția drepturilor copilului își exercită atribuțiile pentru asigurarea respectării drepturilor și a libertăților copilului și realizării, la nivel național, de către autoritățile publice centrale și locale, de către persoanele cu funcție de răspundere de toate nivelurile a prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

(4) Activitatea Avocatului Poporului și a funcționarilor care activează sub autoritatea sa are caracter public.

Articolul 2. Principii de activitate

(1) În activitatea sa, Avocatul Poporului se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte legi ale Republicii Moldova, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) În activitatea sa, Avocatul Poporului se ghidează de principiile legalității, egalității, imparțialității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului și se conduce de conștiința sa.

Articolul 3. Garanții de independență

(1) Instituția Avocatul Poporului este autonomă și independentă față de orice autoritate publică, persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și față de orice persoană cu funcție de răspundere de toate nivelurile.

(2) Avocatul Poporului nu poate fi supus niciunui mandat imperativ sau reprezentativ. Nimeni nu îl poate obliga pe Avocatul Poporului să se supună instrucțiunilor sau dispozițiilor sale.

(3) Avocatul Poporului nu poate fi obligat să prezinte explicații sau declarații asupra cazurilor examinate sau aflate în procedură de examinare, cu excepția situațiilor în care acestea sînt în folosul părții reprezentate ori conțin informații de interes public.

(4) Imixtiunea în activitatea Instituției Avocatul Poporului, ignorarea intenționată de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a sesizărilor și a recomandărilor Avocatului Poporului, precum și împiedicarea sub oricare formă a activității acestuia atrag după sine răspunderea în conformitate cu legislația.

Articolul 4. Inviolabilitatea Avocatului Poporului

(1) Avocatul Poporului și adjuncții săi nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate și pentru acțiunile pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, pe durata exercitării mandatului.

(2) Pe durata exercitării mandatului, Avocatul Poporului și adjuncții săi pot fi urmăriți penal și trimiși în judecată pentru alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1), dar Avocatul Poporului nu poate fi reținut, percheziționat sau arestat fără acordul prealabil al Parlamentului, iar adjuncții – fără informarea prealabilă a Parlamentului.

(3) Avocatul Poporului și adjuncții arestați ori trimiși în judecata penală vor fi suspendați din funcție de drept pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.

(4) Inviolabilitatea Avocatului Poporului și a adjuncților săi se extinde asupra locuinței și localului de serviciu ale acestora, asupra mijloacelor de transport și de telecomunicație folosite, asupra corespondenței, documentelor și averii personale.

Capitolul II

STATUTUL AVOCATULUI POPORULUI

Articolul 5. Mandatul Avocatului Poporului

(1) Parlamentul numește doi Avocați ai Poporului autonomi unul față de celălalt, dintre care unul este specializat în problemele de protecție a drepturilor și libertăților copilului.

(2) Avocatul Poporului este numit în funcție pentru un mandat de 5 ani, care poate fi reînnoit o singură dată. Mandatul începe la data depunerii jurămîntului.

(3) Avocatul Poporului exercită funcție de demnitate publică.

(4) În cazul încetării înainte de termen a mandatului de Avocat al Poporului, în cel mult 3 luni se numește un nou Avocat al Poporului.

(5) Avocatul Poporului se află în exercițiul funcțiunii pînă la preluarea funcției de către succesorul său, cu excepția cazului de încetare a mandatului înainte de termen sau de revocare din funcție în temeiurile prevăzute la art. 14.

(6) Declararea stării de urgență, de asediu sau de război pe întreg teritoriul țării sau în unele localități nu suspendă activitatea Avocatului Poporului și nu restrânge atribuțiile lui.

Articolul 6. Condițiile de eligibilitate

(1) Funcția de Avocat al Poporului poate fi deținută de persoana care corespunde următoarelor cerințe:

- a) este cetățean al Republicii Moldova;
- b) are capacitate deplină de exercițiu;
- c) deține diplomă de licență sau echivalentul acesteia;
- d) are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani;
- e) se bucură de o reputație ireproșabilă;
- f) cunoaște limba de stat.

(2) La funcția de Avocat al Poporului nu poate candida persoana care:

- a) are antecedente penale, inclusiv stinse, pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni sau a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere;

- b) a fost concediată sau eliberată din funcție din motive imputabile.

Articolul 7. Selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului

(1) Propunerile de candidați la funcția de Avocat al Poporului pot fi înaintate de către fracțiunile parlamentare și/sau de către cel puțin 20 de deputați.

(2) Pentru examinarea propunerilor privind candidații la funcția de Avocat al Poporului se instituie o comisie parlamentară specială, alcătuită din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și ai Comisiei juridice, numiri și imunități.

(3) Fiecare candidat va depune la comisia parlamentară specială actele din care rezultă îndeplinirea condițiilor de eligibilitate prevăzute de prezenta lege.

(4) Comisia parlamentară specială organizează dezbateri publice cu participarea obligatorie a reprezentanților societății civile și a candidaților. Informația cu privire la organizarea dezbaterilor și CV-urile candidaților se plasează pe pagina web oficială a Parlamentului cu cel puțin 5 zile înainte de desfășurarea dezbaterilor.

(5) În urma desfășurării dezbaterilor publice, comisia parlamentară specială selectează candidații care îndeplinesc condițiile de eligibilitate și îi prezintă în plenul Parlamentului. Pentru fiecare candidat se întocmește un aviz argumentat.

(6) În cazul în care niciun candidat nu întrunește condițiile stabilite de prezenta lege, în termen de 15 zile vor fi înaintate alte propuneri de candidați.

(7) Înaintarea propunerilor și selectarea candidaților la funcția de Avocat al Poporului se organizează cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea mandatului Avocatului Poporului în exercițiu.

Articolul 8. Procedura de numire în funcție

(1) Comisia parlamentară specială prezintă plenului Parlamentului candidații pentru numire, nu mai puțin de doi pentru fiecare poziție de Avocat al Poporului.

(2) Se numește în funcția de Avocat al Poporului candidatul care a obținut votul majorității deputaților aleși. Dacă în primul tur de scrutin niciun candidat nu obține numărul necesar de voturi, candidatul/candidații cu cele mai multe voturi se înaintează pentru următorul tur de scrutin.

(3) În cazul în care nu s-a întrunit numărul necesar de voturi pentru numirea Avocatului Poporului, Comisia parlamentară specială, în termen de 15 zile, anunță un nou concurs care va fi organizat și desfășurat în conformitate cu art. 7.

Articolul 9. Jurământul Avocatului Poporului

(1) La intrarea în funcție, Avocatul Poporului depune în plenul Parlamentului următorul jurământ: „Jur să respect Constituția și legile Republicii Moldova, statutul Avocatului Poporului, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale omului/copilului, să-mi îndeplinesc cu bună-credință și imparțialitate atribuțiile, să apăr demnitatea Instituției Avocatul Poporului și să păstrez în strictă confidențialitate problemele statului și ale instituției pe care o reprezint”.

(2) Refuzul de a depune jurământul împiedică intrarea în funcție a Avocatului Poporului și deschide procedura de selectare și numire în funcție a altei persoane.

Articolul 10. Incompatibilități la exercitarea funcției

(1) Funcția Avocatului Poporului și a adjuncților acestuia este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția activității didactice, științifice sau de creație.

(2) Avocatul Poporului și adjuncții nu au dreptul să desfășoare activitate politică și nu pot fi membri ai vreunui partid politic.

(3) În termen de 15 zile de la data depunerii jurământului, Avocatul Poporului este obligat să înceteze orice activitate incompatibilă cu statutul său.

Articolul 11. Drepturile Avocatului Poporului

În exercitarea mandatului său, Avocatul Poporului are dreptul:

a) să fie primit în audiență de către Președintele Republicii Moldova, de către Președintele Parlamentului și de către Prim-ministru atât în cadrul orelor de audiență, cât și în afara lor;

b) să fie primit imediat și fără nicio formă de obstrucțiune sau întârziere în audiență de către conducători și alte persoane cu funcții de răspundere de toate nivelurile ale autorităților publice, instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, ale inspectoratelor de poliție și locurilor de detenție din cadrul acestora, ale instituțiilor penitenciare, izolatoarelor de urmărire penală, unităților militare, centrelor de plasament pentru imigranți sau solicitanții de azil, ale instituțiilor care acordă asistență socială, medicală sau psihiatrică, ale instituțiilor speciale de învățământ și de reeducare sau instituțiilor curative și de reeducare a minorilor și ale altor instituții similare;

c) să asiste și să ia cuvântul la ședințele Parlamentului, ale Guvernului, ale Curții Constituționale, ale Consiliului Superior al Magistraturii, ale Consiliului Superior al Procurorilor;

d) să prezinte Parlamentului sau Guvernului recomandări în vederea perfecționării legislației în domeniul asigurării drepturilor și libertăților omului;

e) să verifice respectarea și exercitarea conformă de către autoritățile publice, de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale, de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a atribuțiilor acestora privind respectarea drepturilor și libertăților omului;

f) să reprezinte persoanele fizice sau grupurile de persoane fizice în fața autorităților publice și instanțelor de judecată în cazurile complexe ce țin de drepturile și libertățile omului sau în cazurile de interes public;

g) să acționeze din oficiu în cazurile stabilite de lege;

h) să aibă acces liber la toate autoritățile publice, să asiste la ședințele subdiviziunilor lor, inclusiv la ședințele organelor colegiale ale acestora;

i) să aibă acces liber și fără întârziere în instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, în inspectoratele de poliție și locurile de detenție din cadrul acestora, în instituțiile penitenciare, în izolatoarele de urmărire penală, în unitățile militare, în centrele de plasament pentru imigranți sau pentru solicitanții de azil, în instituțiile care acordă asistență socială, medicală sau psihiatrică, în instituțiile speciale de învățământ și de

reeducare sau în instituțiile curative și de reeducare a minorilor și în alte instituții similare;

j) să aibă acces nelimitat și imediat, în orice moment al zilei, în orice sector al locurilor de detenție, la orice informație privind tratamentul și condițiile de detenție a persoanelor private de libertate;

k) să solicite și să primească de la autoritățile publice, de la persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile informațiile, documentele și materialele necesare pentru exercitarea atribuțiilor, inclusiv informațiile oficiale cu accesibilitate limitată și informațiile atribuite la secret de stat în condițiile legii;

l) să invite pentru audieri și să primească de la persoanele cu funcții de răspundere explicațiile și informațiile necesare pentru elucidarea circumstanțelor cazului examinat;

m) să solicite instituțiilor de stat competente efectuarea expertizei judiciare, a constatărilor tehnico-științifice și medico-legale și prezentarea raportului de expertiză sau a procesului-verbal privind imposibilitatea întocmirii unui asemenea raport;

n) să aibă întrevederi nelimitate și convorbiri confidențiale, fără martori, iar în caz de necesitate prin intermediul traducătorului, cu persoana aflată în locurile specificate la lit. b), precum și cu oricare altă persoană care, în opinia sa, ar putea oferi informații utile;

o) să solicite concluziile instituțiilor competente referitoare la respectarea drepturilor și libertăților omului în cazul în care există suficiente temeiuri pentru a presupune lezarea drepturilor și libertăților garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

p) să facă publice rezultatele examinării cazurilor privind încălcarea drepturilor și libertăților omului;

q) să colaboreze cu instituții și organizații internaționale și regionale care activează în domeniul protecției drepturilor și libertăților omului.

Articolul 12. Obligațiile Avocatului Poporului

(1) Avocatul Poporului este obligat:

a) să apere drepturile și libertățile omului în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu legile și tratatele internaționale din domeniul drepturilor și libertăților omului la care Republica Moldova este parte, să-și exercite atribuțiile funcției în conformitate cu legislația;

b) să nu divulge secretul de stat și alte informații și date ocrotite de lege;

c) să nu divulge informațiile confidențiale, precum și datele cu caracter personal care i-au fost comunicate în cadrul activității sale, decât cu consimțământul persoanei la care acestea se referă;

d) să se abțină de la orice acțiuni neconforme cu statutul pe care îl deține.

(2) La intrarea în funcție, și ulterior în fiecare an, Avocatul Poporului va depune, în condițiile legii, declarația cu privire la venituri și proprietate și declarația de interese personale.

Articolul 13. Protecția de stat și garanțiile sociale

(1) Avocatul Poporului beneficiază de protecție din partea statului. La cererea întemeiată a Avocatului Poporului, organele de resort asigură securitatea lui.

(2) Statutul social și garanțiile sociale ale Avocatului Poporului se asimilează celor ale judecătorului Curții Supreme de Justiție.

Articolul 14. Încetarea înainte de termen a mandatului Avocatului Poporului

(1) Mandatul Avocatului Poporului încetează înainte de termen în caz de:

- a) demisie;
- b) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;
- c) revocare;
- d) incompatibilitate;
- e) imposibilitate de a-și îndeplini atribuțiile mai mult de 4 luni consecutive din cauza stării de sănătate, confirmată prin certificat medical;
- f) pronunțarea unei sentințe irevocabile de condamnare;
- g) deces.

(2) Temeiurile prevăzute la alin. (1) lit. a), b) și lit. d)–g) se constată în ședința plenară a Parlamentului, în baza raportului Comisiei drepturile omului și relații interetnice, prin adoptarea unei hotărâri în care se ia act de apariția cauzei ce determină încetarea înainte de termen a mandatului.

(3) Propunerea de revocare din funcție a Avocatului Poporului poate fi înaintată de cel puțin 20 de deputați. Hotărârea privind revocarea din funcție se adoptă cu votul a 3/5 din deputații aleși în baza raportului comisiei parlamentare speciale, alcătuită din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și ai Comisiei juridice, numiri și imunități.

(4) Pot constitui temeiuri pentru revocarea Avocatului Poporului:

- a) acțiunile neconforme cu statutul de Avocat al Poporului;
- b) încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constatată printr-o hotărâre judecătorească definitivă;
- c) divulgarea secretului de stat și a altor informații și date ocrotite de lege.

Capitolul III

ADJUNCȚII AVOCATULUI POPORULUI

Articolul 15. Adjuncții Avocatului Poporului

(1) Avocatul Poporului este asistat în activitatea sa de doi adjuncți, ale căror atribuții sînt determinate de Avocatul Poporului.

(2) Adjuncții Avocatului Poporului exercită funcție de demnitate publică.

(3) Adjuncții Avocatului Poporului sînt numiți în funcție de către Parlament cu votul majorității deputaților prezenți, la propunerea Avocatului Poporului, în urma desfășurării unui concurs.

(4) Concursul este organizat de către Avocatul Poporului. Avocatul Poporului selectează candidații care corespund condițiilor de eligibilitate stabilite de prezenta lege și îi prezintă plenului Parlamentului.

(5) Activitatea adjuncților Avocatului Poporului încetează în condițiile art. 14. Hotărîrea privind revocarea din funcție a adjuncților se adoptă de Parlament, la inițiativa Avocatului Poporului, cu votul majorității deputaților aleși.

(6) Adjuncții Avocatului Poporului se numesc în funcție pe durata mandatului Avocatului Poporului, în cel mult 60 de zile de la numirea Avocatului Poporului.

(7) Adjuncții Avocatului Poporului beneficiază de protecție de stat și de garanții sociale în conformitate cu prevederile art. 13.

(8) Adjuncții Avocatului Poporului poartă răspundere personală pentru neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor ce le revin.

Capitolul IV

MODUL DE EXERCITARE A ATRIBUȚIILOR AVOCATULUI POPORULUI

Articolul 16. Atribuțiile Avocatului Poporului

Avocatul Poporului exercită următoarele atribuții:

a) recepționează și examinează cererile cu privire la încălcarea drepturilor și libertăților omului și remite, în termenele stabilite, răspunsuri în scris în privința cererilor depuse;

b) prezintă autorităților și/sau persoanelor responsabile propuneri și recomandări privind repunerea în drepturi a persoanelor în privința cărora s-a constatat încălcarea drepturilor și libertăților omului;

c) contribuie la soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor între autoritățile publice și persoanele fizice;

d) contribuie la perfecționarea legislației în domeniul drepturilor și libertăților omului;

e) prezintă propuneri și recomandări de ratificare sau aderare la instrumentele internaționale în domeniul drepturilor și libertăților omului și acordă suport metodologic pentru asigurarea implementării lor;

f) sesizează Curtea Constituțională și înaintează acțiuni în instanțele judecătorești, prezintă puncte de vedere la cererea Curții Constituționale;

g) angajează salariați și exercită dreptul de autoritate disciplinară în conformitate cu legea;

h) promovează drepturile omului în societate;

i) îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege.

Articolul 17. Atribuțiile Avocatului Poporului pentru drepturile copilului

(1) Avocatul Poporului pentru drepturile copilului acordă protecție și asistență copilului la cererea acestuia, fără a solicita acordul părinților sau al reprezentanților legali. Copilul este anunțat despre rezultatul examinării cererii în formă corespunzătoare maturității sale intelectuale și mintale.

(2) Pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților copilului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului este în drept să acționeze din oficiu pentru a asista copilul aflat în dificultate sau în situații de risc, fără a solicita acordul părinților sau al reprezentanților legali.

(3) Avocatul Poporului pentru drepturile copilului cooperează cu oricare persoană, organizație necomercială, instituție sau autoritate publică cu activitate în domeniu.

(4) Avocatul Poporului pentru drepturile copilului decide asupra cererilor privind încălcarea drepturilor și libertăților copilului.

(5) În scopul apărării drepturilor și libertăților copilului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului poate înainta acțiuni în instanțele judecătorești.

(6) În activitatea sa, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului este asistat de o subdiviziune specializată din cadrul Oficiului Avocatului Poporului.

Articolul 18. Competența de examinare a cererilor

(1) Avocatul Poporului examinează cererile persoanelor fizice, indiferent de cetățenie, vîrstă, sex, apartenență politică sau convingeri religioase, care locuiesc permanent, se află ori s-au aflat temporar pe teritoriul țării (în continuare – *petiționari*), ale căror drepturi și libertăți se presupune că au fost încălcate de Republica Moldova.

(2) Avocatul Poporului nu se substituie prin competențele sale autorităților publice, organelor de drept și instanțelor judecătorești.

(3) Avocatul Poporului examinează cererile privind deciziile, acțiunile sau inacțiunile autorităților publice, organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, ale organizațiilor necomerciale și persoanelor cu funcții de răspundere de toate nivelurile care, conform opiniei petiționarului, i-au încălcat drepturile și libertățile.

Articolul 19. Condițiile sesizării Avocatului Poporului

(1) Cererea adresată Avocatului Poporului se depune pînă la expirarea unui an din ziua încălcării presupuse a drepturilor sau libertăților petiționarului sau din ziua cînd petiționarul a aflat despre presupusa încălcare.

(2) Cererile sînt depuse personal sau prin poștă, fax, e-mail sau alt mijloc de comunicare. Cererea poate fi depusă și de către un reprezentant al persoanei lezate în drepturi, de către organizații nonguvernamentale, sindicate și alte organizații reprezentative în numele acesteia.

(3) Cererea din partea unei persoane aflate în detenție, a unei persoane aflate în izolatoarele de urmărire penală, din partea militarilor din unitățile militare nu se supune cenzurii și se expediază de către administrația instituțiilor respective Avocatului Poporului în termen de 24 de ore.

(4) Cererile adresate Avocatului Poporului sînt scutite de taxa de stat.

(5) Avocatul Poporului examinează și cereri orale, parvenite în cadrul audiențelor organizate nu mai rar decît o dată pe lună conform regulamentului aprobat de Avocatul Poporului.

Articolul 20. Conținutul cererii

(1) În cererea adresată Avocatului Poporului se indică:

- a) numele, prenumele și domiciliul petiționarului și, după caz, numele, prenumele persoanei lezate în drepturi;
- b) descrierea succintă a circumstanțelor cauzei;
- c) denumirea autorității sau numele și prenumele persoanei cu funcție de răspundere în urma acțiunilor și/sau inacțiunilor căreia a avut loc încălcarea drepturilor sau libertăților, în cazul în care această persoană se cunoaște;
- d) semnătura și data întocmirii.

(2) În cazul în care faptele invocate în cerere au constituit obiect al examinării de către alte autorități, la cerere se anexează și copiile de pe răspunsurile autorităților respective.

(3) Cererea care nu corespunde cerințelor prevăzute la alin. (1) se restituie fără examinare.

Articolul 21. Primirea spre examinare a cererilor

(1) După recepționarea cererii, Avocatul Poporului este în drept:

- a) să accepte cererea spre examinare;
- b) să restituie cererea fără examinare, explicând petiționarului procedura pe care acesta este în drept să o folosească pentru a-și apăra drepturile și libertățile;
- c) să remită cererea organelor competente pentru a fi examinată în conformitate cu prevederile legislației cu privire la petiționare.

(2) În termen de 10 zile de la data recepționării cererii, Avocatul Poporului înștiințează petiționarul despre decizia adoptată. În cazul în care cererea este restituită fără examinare, se indică în mod obligatoriu motivele restituirii.

(3) Decizia de restituire a cererii nu poate fi atacată. Cererea repetată poate fi depusă după înlăturarea cauzelor care au servit drept temei pentru restituire.

(4) Cererea repetată în privința aceluiași persoane și fapte se acceptă spre examinare numai în cazul apariției unor circumstanțe noi.

(5) Nu este primită spre examinare cererea:

- a) depusă peste un an de la data constatării încălcării drepturilor și libertăților omului, cu excepția cazurilor când Avocatul Poporului poate prelungi acest termen, dar nu mai mult decât cu un an;
- b) care este în procedură judiciară pentru examinare în fond, cu excepția cererilor privind acțiunile și/sau inacțiunile judecătorului;
- c) a cărei examinare ține de competența altor organe (intentarea urmăririi penale, explicarea deciziei judecătorești);

d) pe cauză adjudecată, pe care există o sentință sau o hotărîre judecătorească în fond;

e) depusă de o persoană declarată incapabilă prin hotărîre judecătorească;

f) care conține calomnii și insulte, discreditează autoritățile statului în general, autoritățile locale, asociațiile de cetățeni și reprezentanții lor, care instigă la ură națională, rasială, religioasă și la alte acțiuni pentru care se prevede răspundere conform legii.

Articolul 22. Sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului

(1) În cazul în care dispune de informații privind încălcarea în masă sau gravă a drepturilor și libertăților omului, în cazurile de o importanță socială deosebită sau în cazul în care este necesară apărarea intereselor unor persoane care nu pot folosi de sine stătător mijloacele juridice de apărare, Avocatul Poporului este în drept să acționeze din oficiu.

(2) În cazul în care se constată încălcări în masă sau grave ale drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului este în drept să prezinte rapoarte speciale la ședințele Parlamentului, precum și să propună instituirea unor comisii speciale care să cerceteze aceste fapte.

Articolul 23. Modul de examinare a cererilor

(1) La examinarea cererilor, în scopul verificării faptelor expuse, Avocatul Poporului este în drept să solicite concursul autorităților și persoanelor cu funcții de răspundere în vederea organizării controlului circumstanțelor care urmează a fi elucidate. Controlul nu poate fi încredințat autorității sau persoanei cu funcții de răspundere ale cărei decizii, acțiuni sau inacțiuni sînt contestate.

(2) Persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile sînt obligate să prezinte Avocatului Poporului materialele, documentele și informațiile solicitate în legătură cu exercitarea atribuțiilor acestuia în cel mult 10 zile de la data solicitării, dacă în solicitare nu se prevede un alt termen.

(3) Avocatul Poporului depune toată diligența pentru soluționarea cererilor prin concilierea părților și căutarea unor soluții reciproc acceptabile. Concilierea poate avea loc la orice etapă de examinare a cererii și, la solicitarea părților, se poate finaliza prin semnarea unui acord de conciliere. Concilierea părților constituie temei pentru încetarea procesului de examinare a cererii.

(4) Dacă, în urma examinării cererii, s-a constatat că drepturile sau libertățile petiționarului nu au fost încălcate, Avocatul Poporului emite o decizie argumentată privind încetarea examinării cererii.

(5) Decizia privind încetarea examinării cererii nu poate fi atacată.

Articolul 24. Recomandările Avocatului Poporului

(1) În situațiile în care se constată încălcări ale drepturilor sau libertăților petiționarului, Avocatul Poporului prezintă autorității sau persoanei cu funcție de răspundere ale cărei decizii, acțiuni sau inacțiuni, după părerea sa, încalcă drepturile și libertățile omului un aviz ce va cuprinde recomandări privind măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru repunerea imediată în drepturi a petiționarului.

(2) În activitatea sa de prevenire a torturii, Avocatul Poporului prezintă autorității sau persoanei cu funcție de răspundere recomandările sale în vederea ameliorării comportamentului față de persoanele private de libertate, a îmbunătățirii condițiilor de detenție și a prevenirii torturii.

(3) Autoritatea sau persoana cu funcție de răspundere care a primit avizul este obligată să-l examineze în termen de 30 de zile și să comunice în scris Avocatului Poporului despre măsurile luate în vederea remedierii situației.

(4) În cazul în care Avocatul Poporului nu este de acord cu măsurile întreprinse, el este în drept să se adreseze unui organ ierarhic superior pentru luarea măsurilor ce se impun în vederea executării recomandărilor cuprinse în avizul său și/sau să informeze opinia publică. Organul ierarhic superior este obligat să comunice despre măsurile luate în termen de 45 de zile.

Articolul 25. Acțiunile procesuale ale Avocatului Poporului

(1) În baza rezultatelor examinării sesizării, Avocatul Poporului este în drept:

a) să adreseze în instanța de judecată o cerere în apărarea intereselor petiționarului ale cărui drepturi și libertăți fundamentale au fost încălcate;

b) să intervină pe lângă autoritățile competente cu un demers pentru intentarea unei proceduri disciplinare sau penale în privința persoanei cu funcție de răspundere care a comis încălcări ce au generat lezarea drepturilor și libertăților omului;

c) să sesizeze procurorul referitor la săvârșirea contravenției prevăzute la art. 320 din Codul contravențional al Republicii Moldova;

d) să sesizeze persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile asupra cazurilor de neglijență în serviciu, de încălcare a eticii de serviciu, de tergiversare și birocratism.

(2) Avocatul Poporului este în drept să înainteze o acțiune în instanța de judecată în legătură cu faptele depistate de încălcare în masă sau gravă a drepturilor și libertăților omului. Cererea de chemare în judecată depusă de Avocatul Poporului este scutită de taxa de stat.

(3) Avocatul Poporului poate interveni în proces pentru a depune concluzii în vederea apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor.

Articolul 26. Sesizarea Curții Constituționale

Avocatul Poporului este în drept să sesizeze Curtea Constituțională în vederea controlului constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 27. Perfecționarea legislației în domeniul drepturilor și libertăților omului

În scopul perfecționării legislației în domeniul drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului:

- a) prezintă subiecților cu drept de inițiativă legislativă propuneri și recomandări de perfecționare a legislației în vederea eliminării cauzelor și condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor și libertăților omului;
- b) emite opinii asupra proiectelor de acte normative care vizează drepturile și libertățile omului;
- c) emite opinii asupra compatibilității legislației naționale cu instrumentele juridice internaționale în domeniul drepturilor și libertăților omului.

Articolul 28. Promovarea drepturilor și libertăților omului

(1) Avocatul Poporului desfășoară activități de promovare a drepturilor și libertăților omului prin:

- a) sensibilizarea societății în vederea respectării drepturilor și libertăților omului prin intermediul mass-mediei și altor mijloace disponibile;
- b) mediatizarea cazurilor de încălcare a drepturilor și libertăților omului;
- c) familiarizarea societății cu mecanismele de apărare a drepturilor și libertăților omului;
- d) contribuirea la consolidarea educației în domeniul drepturilor și libertăților omului și participarea la elaborarea programelor educaționale formale și nonformale;
- e) elaborarea și diseminarea materialelor informative despre drepturile și libertățile omului;

f) alte mecanisme și mijloace permise de lege.

(2) Avocatul Poporului colaborează cu organizațiile necomerciale naționale și internaționale din domeniul apărării drepturilor și libertăților omului, precum și cu mass-media.

Articolul 29. Raportarea privind respectarea și promovarea drepturilor și libertăților omului

(1) Până la data de 15 martie a fiecărui an, Avocatul Poporului prezintă Parlamentului raportul anual privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova. Raportul va conține, obligatoriu, un capitol consacrat situației privind respectarea drepturilor și libertăților copilului și un capitol privind prevenirea torturii.

(2) Proiectul raportului anual privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova este supus dezbaterilor publice cu cel puțin o lună înainte de prezentarea acestuia Parlamentului și este publicat pe pagina web a Oficiului Avocatului Poporului.

(3) Raportul anual privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova este audiat în plen în termen de 60 de zile de la data prezentării. Avocatului Poporului i se pot adresa întrebări referitoare la activitatea sa ori la raportul prezentat. În urma audierii raportului, Parlamentul adoptă o hotărâre.

(4) Comisia parlamentară drepturile omului și relațiile interetnice prezintă informația despre activitatea Avocatului Poporului anterior audierii raportului anual privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova.

(5) Raportul anual este publicat pe pagina web oficială a Parlamentului. Hotărârea Parlamentului pe marginea raportului este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(6) Avocatul Poporului poate prezenta public rapoarte tematice privind respectarea drepturilor și libertăților omului.

(7) Avocatul Poporului participă la întocmirea rapoartelor periodice privind respectarea și promovarea drepturilor și libertăților omului pe care Republica Moldova le prezintă instituțiilor și organizațiilor internaționale și regionale din domeniul protecției drepturilor și libertăților omului.

Capitolul V

MECANISMUL NAȚIONAL DE PREVENIRE A TORTURII

Articolul 30. Prevenirea torturii

(1) În exercitarea mandatului, Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile specifice de mecanism național de prevenire a torturii în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

(2) În scopul asigurării protecției persoanelor împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, Avocatul Poporului asigură efectuarea periodică a vizitelor preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, plasate acolo prin dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul tacit al acestuia.

(3) Se interzice ordonarea, aplicarea, admiterea sau tolerarea oricărui tip de sancțiune, precum și prejudicierea în alt mod a unei persoane sau organizații pentru comunicarea oricărei informații, veridice sau false, Avocatului Poporului și altor persoane care îl însoțesc sau care acționează în numele lui în exercitarea atribuției de prevenire a torturii.

(4) În sensul prezentei legi, noțiunea de privare de libertate se definește ca orice formă de plasare a persoanei, la ordinul oricărui organ judiciar, administrativ sau al altui organ, într-un loc de detenție de stat sau privat pe care aceasta nu îl poate părăsi după voia sa, în calitate de pedeapsă, sancțiune, măsură procesuală de constrângere, măsură de siguranță, precum și ca rezultat al dependenței față de o îngrijire acordată sau în baza oricărui alt motiv.

Articolul 31. Organizarea activității de prevenire a torturii

(1) În activitatea de prevenire a torturii, Avocatul Poporului este asistat de o subdiviziune structurală specializată din cadrul Oficiului Avocatului Poporului.

(2) Modul de organizare a activității de prevenire a torturii este stabilit în regulamentul aprobat de Avocatul Poporului.

(3) În exercitarea atribuției de prevenire a torturii, Avocatul Poporului cooptează cel puțin 3 consultanți, reprezentanți ai societății civile, cu experiență în diverse domenii de activitate, care își desfășoară activitatea în baza contractelor negociate.

(4) Avocatul Poporului poate să atragă la efectuarea vizitelor preventive și de monitorizare specialiști și experți independenți din diferite domenii, inclusiv juriști, medici, psihologi.

(5) Consultanții și experții își desfășoară activitatea în baza principiilor independenței, imparțialității, obiectivității și confidențialității.

(6) Persoanele care exercită activități de prevenire a torturii sub autoritatea Avocatului Poporului se bucură de garanțiile de independență și inviolabilitate stabilite pentru Avocatul Poporului.

Articolul 32. Vizitele în locurile unde se află ori se pot afla persoane private de libertate

(1) Avocatul Poporului și persoanele care exercită activități de prevenire a torturii sub autoritatea acestuia aleg în mod independent locurile care urmează să fie vizitate și persoanele cu care doresc să discute.

(2) Pentru a efectua vizitele preventive și de monitorizare nu este necesară înștiințarea prealabilă, nici permisiunea vreunei autorități.

(3) În timpul vizitelor preventive și de monitorizare pot fi utilizate aparate audio sau video, cu consimțământul persoanei care urmează a fi înregistrată.

(4) În urma fiecărei vizite se întocmește un raport care va include, după caz, propuneri și recomandări privind ameliorarea situației.

(5) Efectuarea vizitelor, remunerarea consultanților și a experților se finanțează din bugetul Oficiului Avocatului Poporului.

Capitolul VI

OFICIUL AVOCATULUI POPORULUI

Articolul 33. Oficiul Avocatului Poporului

(1) Oficiul Avocatului Poporului (în continuare – *Oficiu*) este subordonat Avocatului Poporului și acordă asistență organizatorică, juridică, informațională și tehnică Avocatului Poporului în vederea exercitării de către acesta a atribuțiilor sale.

(2) Oficiul are statut de persoană juridică, dispune de ștampilă și formulare cu denumirea acestuia și cu imaginea Stemei de Stat.

(3) Regulamentul de organizare și funcționare al Oficiului se aprobă de Parlament.

(4) Regulamentul de ordine interioară al Oficiului se aprobă de către Avocatul Poporului.

(5) În scopul acordării asistenței consultative Avocatului Poporului, în cadrul Oficiului pot fi angajați experți sau pot fi create consilii de experți care dispun de experiență în domeniul protecției drepturilor și libertăților omului și în alte domenii conexe. Regulamentul de activitate a consiliilor de experți se aprobă de către Avocatul Poporului.

(6) Sediul Oficiului se află în municipiul Chișinău.

Articolul 34. Secretarul general

(1) Secretarul general conduce activitatea organizatorică și administrativă a Oficiului. Atribuțiile Secretarului general sînt reglementate în Regulamentul de organizare și funcționare al Oficiului.

(2) În funcția de Secretar general poate fi numită persoana care are diplomă de licență sau echivalentul acesteia în drept, economie, administrație publică sau management, are o vechime în muncă de cel puțin 5 ani în unul dintre domeniile respective și nu are antecedente penale.

(3) Secretarul general se numește în funcție de către Avocatul Poporului în urma unui concurs public și are statut de funcționar public. Eliberarea Secretarului general din funcție, aplicarea măsurilor de stimulare și sancționare se realizează de către Avocatul Poporului.

Articolul 35. Personalul Oficiului

(1) Personalul Oficiului este compus din funcționari publici, personal de deservire tehnică și alt personal.

(2) Avocatul Poporului poate împuternici funcționarii Oficiului să acționeze în numele său.

(3) Funcționarii Oficiului nu pot fi obligați să prezinte explicații sau declarații asupra cazurilor examinate de Avocatul Poporului sau aflate în procedură

de examinare, nu pot fi persecutați sau trași la răspundere pentru acțiunile sau opiniile exprimate în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

(4) Funcționarii Oficiului au acces liber în locurile de detenție și acces nelimitat la orice informații privind tratamentul și condițiile de detenție ale persoanelor private de libertate.

(5) Pentru funcționarii publici care dețin funcții de control și desfășoară activitate în condiții de risc pentru sănătate și viață, salariul de funcție se majorează cu două grade pe perioada de exercitare a funcției.

(6) În activitatea sa, Avocatul Poporului poate fi asistat de personal încadrat în propriul cabinet, conform prevederilor Legii nr. 80 din 7 mai 2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

Articolul 36. Asigurarea financiară a Oficiului

(1) Oficiul dispune de buget propriu, care face parte din bugetul de stat.

(2) Costurile activității Oficiului la planificarea bugetului anual se estimează pentru cel puțin 2 ani ulteriori.

(3) Bugetul anual al Oficiului se aprobă de Parlament, la propunerea Avocatului Poporului. Reducerea cheltuielilor aprobate ce țin de activitatea Oficiului se admite numai prin hotărâre a Parlamentului.

(4) Parlamentul remite Guvernului bugetul anual aprobat al Oficiului pentru includerea lui în proiectul legii bugetului de stat pentru anul bugetar respectiv.

(5) Oficiul dispune și de alte surse financiare neinterzise de lege.

Articolul 37. Reprezentanțele Oficiului

(1) În alte municipii și orașe pot fi create reprezentanțe ale Oficiului, ca subdiviziuni teritoriale. Reprezentanțele se creează și se lichidează prin decizia Avocatului Poporului în dependență de locul, numărul populației, activitățile specifice, gradul de autonomie, alți factori.

(2) Sarcinile și atribuțiile reprezentanțelor Oficiului sînt stabilite în regulamentul aprobat de Avocatul Poporului.

Capitolul VII**DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII****Articolul 38**

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 1349-XIII din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari.

Articolul 39

(1) Avocații parlamentari numiți conform Legii nr. 1349-XIII din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari își vor exercita atribuțiile pînă la expirarea mandatului. Avocații parlamentari al căror mandat nu va fi finalizat la intrarea în vigoare a prezentei legi și la numirea Avocatului Poporului își vor continua mandatul, avînd competențele stabilite de prezenta lege pentru adjuncții Avocatului Poporului, cu păstrarea salariului de funcție în mărimea stabilită la data intrării în vigoare a prezentei legi. Sarcinile de lucru vor fi stabilite de Avocatul Poporului.

(2) Mandatul membrilor Consiliului consultativ numiți în funcție în condițiile Legii nr. 1349-XIII din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Articolul 40

(1) Oficiul Avocatului Poporului este succesorul de drept al Centrului pentru Drepturile Omului.

(2) În termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va prezenta Parlamentului proiectul Regulamentului de organizare și funcționare al Oficiului Avocatului Poporului și propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

(3) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va asigura Oficiul Avocatului Poporului cu sediu.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI**IGOR CORMAN**

Chișinău, 23 decembrie 2013.
Nr. 320.

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ЗАКОН

о народном адвокате (омбудсмене)

Подтверждая свою приверженность Всеобщей декларации прав человека, Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод, другим международным правовым актам по правам человека и принимая во внимание, что в соответствии с Уставом ООН государство содействует соблюдению прав и свобод человека и обеспечивает защиту прав и свобод всех физических лиц на территории Республики Молдова,

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Деятельность народного адвоката (омбудсмена)

(1) Народный адвокат (омбудсмен), именуемый далее *народный адвокат*, обеспечивает соблюдение прав и свобод человека органами публичной власти, организациями и предприятиями независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, некоммерческими организациями, а также должностными лицами всех уровней.

(2) Народный адвокат способствует защите прав и свобод человека путем предупреждения их нарушения, а также мониторинга и представления докладов о порядке соблюдения прав и основных свобод человека на национальном уровне путем совершенствования законодательства в области защиты прав и свобод человека, международного сотрудничества в этой области, продвижения прав и свобод человека и механизмов их защиты посредством применения процедур, регулируемых настоящим законом.

(3) Народный адвокат по защите прав ребенка осуществляет свои полномочия по обеспечению соблюдения прав и свобод ребенка и реализации на национальном уровне центральными и местными органами публичной власти, должностными лицами всех уровней положений Конвенции ООН о правах ребенка.

(4) Деятельность народного адвоката и служащих, действующих под его руководством, носит публичный характер.

Статья 2. Принципы деятельности

(1) В своей деятельности народный адвокат руководствуется Конституцией Республики Молдова, настоящим законом, другими законами Республики Молдова, а также международными договорами, одной из сторон которых является Республика Молдова.

(2) В своей деятельности народный адвокат руководствуется принципами законности, равенства, беспристрастности, прозрачности, социальной справедливости, демократии, гуманизма и сообразуется с собственной совестью.

Статья 3. Гарантии независимости

(1) Институт народного адвоката является автономным и независимым по отношению к любому органу публичной власти, юридическому лицу независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, а также к должностному лицу любого уровня.

(2) К народному адвокату неприменим какой-либо императивный или представительский мандат. Никто не может обязать народного адвоката подчиняться своим указаниям или распоряжениям.

(3) Народный адвокат не обязан давать объяснения или делать заявления по рассмотренным или рассматриваемым им делам, за исключением случаев, когда таковые необходимы в интересах представляемой стороны или содержат информацию, представляющую общественный интерес.

(4) Вмешательство в деятельность института народного адвоката, намеренное игнорирование должностными лицами всех уровней обращений и рекомендаций народного адвоката, а также препятствование в любой форме его деятельности влекут ответственность согласно законодательству.

Статья 4. Неприкосновенность народного адвоката

(1) Народный адвокат и его заместители при исполнении своих полномочий не могут подвергаться преследованию или привлекаться к юридической ответственности за выражаемые мнения и выполняемые с соблюдением закона действия.

(2) В период исполнения полномочий народный адвокат и его заместители могут подвергаться уголовному преследованию и предаваться суду за иные, нежели предусмотренные частью (1), деяния, однако народный адвокат не может быть задержан, подвергнут обыску или аресту без предварительного согласия Парламента, а его заместители – без предварительного информирования Парламента.

(3) Народный адвокат и его заместители, арестованные или привлеченные к уголовной ответственности, отстраняются от должности по праву до обретения судебным решением окончательного характера.

(4) Неприкосновенность народного адвоката и его заместителей распространяется на их жилище и служебное помещение, используемые ими транспортные средства и средства связи, корреспонденцию, документы и личное имущество.

Глава II

СТАТУС НАРОДНОГО АДВОКАТА

Статья 5. Полномочия народного адвоката

(1) Парламент назначает двух независимых друг от друга народных адвокатов, один из которых специализируется по вопросам защиты прав и свобод ребенка.

(2) Народный адвокат назначается на должность на пятилетний срок, который может быть продлен только один раз. Течение срока полномочий начинается в день принесения присяги.

(3) Народный адвокат исполняет ответственную государственную должность.

(4) В случае досрочного прекращения полномочий народного адвоката не позднее трехмесячного срока назначается новый народный адвокат.

(5) Народный адвокат продолжает исполнять свои обязанности до вступления в должность своего преемника, за исключением случаев досрочного прекращения исполнения им своих обязанностей либо отзыва с должности по основаниям, предусмотренным статьей 14.

(6) Объявление чрезвычайного, осадного или военного положения на всей территории страны или в отдельных местностях не приостанавливает деятельность народного адвоката и не ограничивает его обязанности.

Статья 6. Условия назначения на должность

(1) Должность народного адвоката может занимать лицо, которое отвечает следующим требованиям:

- a) является гражданином Республики Молдова;
- b) обладает полной дееспособностью;
- c) имеет диплом лицензиата или равноценный документ об образовании;
- d) имеет трудовой стаж не менее 20 лет;
- e) обладает безупречной репутацией;
- f) владеет государственным языком.

(2) На должность народного адвоката не может претендовать лицо:

- a) имеющее судимость, в том числе погашенную, за совершение умышленного преступления или освобожденное от уголовной ответственности на основании акта амнистии или помилования;
- b) уволенное или освобожденное от занимаемой должности по виновным основаниям.

Статья 7. Отбор кандидатов на должность народного адвоката

(1) Предложения по кандидатурам на должность народного адвоката могут вноситься парламентскими фракциями и/или не менее чем 20 депутатами.

(2) Для рассмотрения предложений по кандидатурам на должность народного адвоката создается специальная парламентская комиссия, в состав которой входят члены Комиссии по правам человека и межэтническим отношениям и Комиссии по вопросам права, назначениям и иммунитету.

(3) Каждый кандидат подает в специальную парламентскую комиссию документы, свидетельствующие о выполнении условий назначения на должность, предусмотренных настоящим законом.

(4) Специальная парламентская комиссия организует публичные обсуждения с обязательным участием представителей гражданского общества и кандидатов. Информация об организации публичных обсуждений и резюме кандидатов размещаются на официальной веб-странице Парламента не позднее чем за пять дней до проведения публичных обсуждений.

(5) В результате проведения публичных обсуждений специальная парламентская комиссия проводит отбор кандидатов, отвечающих критериям назначения, и представляет их на пленарном заседании Парламента. На каждого кандидата составляется обоснованное заключение.

(6) В случае, если ни один из кандидатов не отвечает установленным настоящим законом условиям, в 15-дневный срок вносятся новые предложения по кандидатурам.

(7) Внесение предложений и отбор кандидатов на должность народного адвоката организуется не позднее чем за три месяца до истечения срока полномочий действующего народного адвоката.

Статья 8. Порядок назначения на должность

(1) Специальная парламентская комиссия представляет на пленарном заседании Парламента не менее двух кандидатов на каждую должность народного адвоката.

(2) На должность народного адвоката назначается кандидат, набравший большинство голосов избранных депутатов. Если в первом туре голосования ни один из кандидатов не набрал требуемого количества голосов, кандидат/кандидаты, набравшие наибольшее число голосов, представляются ко второму туру голосования.

(3) В случае, если ни один из кандидатов не набрал необходимого количества голосов для назначения на должность народного адвоката, специальная парламентская комиссия в 15-дневный срок объявляет новый конкурс, который организуется и проводится в соответствии со статьей 7.

Статья 9. Присяга народного адвоката

(1) При вступлении в должность народный адвокат приносит на пленарном заседании Парламента следующую присягу: «Клянусь уважать Конституцию и законы Республики Молдова, статус народного адвоката, защищать права и основные свободы человека/ребенка, добросовестно и беспристрастно исполнять свои обязанности, защищать честь института народного

адвоката и сохранять в строгой конфиденциальности проблемы государства и института народного адвоката».

(2) Отказ от принесения присяги препятствует вступлению в должность народного адвоката, в связи с чем начинается новая процедура отбора и назначения на должность другого лица.

Статья 10. Несовместимость должности

(1) Должность народного адвоката и его заместителей несовместима с какими-либо иными публичными или частными должностями, за исключением преподавательской, научной или творческой деятельности.

(2) Народный адвокат и его заместители не вправе заниматься политической деятельностью либо быть членом какой-либо политической партии.

(3) Народный адвокат в течение 15 дней со дня принесения присяги обязан прекратить всякую деятельность, несовместимую с его статусом.

Статья 11. Права народного адвоката

При осуществлении своих полномочий народный адвокат имеет право:

а) быть принятым Президентом Республики Молдова, Председателем Парламента, Премьер-министром как в установленные часы приема, так и вне их;

б) быть принятым незамедлительно, беспрепятственно и без проволочек руководителями и другими должностными лицами любого уровня органов публичной власти, учреждений, организаций и предприятий независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, инспекторов полиции и мест содержания под стражей в их составе, пенитенциарных учреждений, изоляторов уголовного преследования, воинских частей, центров размещения иммигрантов или лиц, ходатайствующих о предоставлении убежища, учреждений, оказывающих социальную, медицинскую или психиатрическую помощь, специальных учебно-воспитательных или лечебно-воспитательных учреждений для несовершеннолетних, а также других подобных учреждений;

с) присутствовать и выступать на заседаниях Парламента, Правительства, Конституционного суда, Высшего совета магистратуры, Высшего совета прокуроров;

д) представлять Парламенту или Правительству рекомендации по совершенствованию законодательства в области обеспечения прав и свобод человека;

е) проверять надлежащее соблюдение и исполнение органами публичной власти, организациями и предприятиями независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, некоммерческими организациями, должностными лицами всех уровней их обязанностей, касающихся соблюдения прав и свобод человека;

ф) представлять интересы физических лиц или групп физических лиц в органах публичной власти и в судебных инстанциях по сложным вопросам, касающимся прав и свобод человека или представляющим общественный интерес;

г) действовать по собственной инициативе в предусмотренных законом случаях;

h) иметь беспрепятственный доступ в любые органы публичной власти, присутствовать на заседаниях их подразделений, в том числе на заседаниях их коллегиальных органов;

і) иметь беспрепятственный и незамедлительный доступ в учреждения, организации и предприятия независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, инспектораты полиции и места содержания под стражей в их составе, пенитенциарные учреждения, изоляторы уголовного преследования, воинские части, центры размещения иммигрантов или лиц, ходатайствующих о предоставлении убежища, учреждения, оказывающие социальную, медицинскую или психиатрическую помощь, специальные учебно-воспитательные или лечебно-воспитательные учреждения для несовершеннолетних, а также другие подобные учреждения;

ј) иметь в любое время суток неограниченный и незамедлительный доступ на любой участок мест содержания под стражей, к любой информации, касающейся содержания лиц, лишенных свободы, и условий их содержания;

к) требовать и получать от органов публичной власти, должностных лиц всех уровней необходимую для исполнения своих обязанностей информацию, документы и материалы, в том числе официальную информацию ограниченного доступа и информацию, отнесенную к государственной тайне в соответствии с законом;

l) приглашать для заслушивания и получать от должностных лиц объяснения и информацию, необходимые для выяснения обстоятельств рассматриваемого дела;

m) требовать от компетентных государственных учреждений проведения судебной экспертизы, научно-технических и судебно-медицинских констатаций и представления заключения эксперта или протокола о невозможности составления подобного заключения;

n) неограниченно встречаться и беседовать лично, без свидетелей, а в случае необходимости – через переводчика с лицом, находящимся в местах, указанных в пункте б), а также с любым другим лицом, могущим, по его мнению, предоставить необходимую информацию;

о) требовать заключения компетентных учреждений о соблюдении прав и свобод человека в случае наличия достаточных оснований предполагать ущемление прав и свобод, гарантированных Конституцией Республики Молдова и международными договорами, одной из сторон которых является Республика Молдова;

р) публиковать результаты рассмотренных случаев нарушения прав и свобод человека;

q) сотрудничать с международными и региональными учреждениями и организациями, осуществляющими деятельность в области защиты прав и свобод человека.

Статья 12. Обязанности народного адвоката

(1) Народный адвокат обязан:

а) защищать права и свободы человека в соответствии с Конституцией Республики Молдова, законами и международными договорами в области прав и свобод человека, одной из сторон которых является Республика Молдова, исполнять свои должностные обязанности в соответствии с законодательством;

б) не разглашать государственную тайну и другие охраняемые законом сведения и данные;

с) не разглашать конфиденциальную информацию, а также сведения личного характера, ставшие известными ему в результате деятельности, иначе как с согласия лица, к которому относится эта информация;

д) воздерживаться от любых действий, несовместимых с его статусом.

(2) Народный адвокат обязан при вступлении в должность и далее ежегодно подавать в предусмотренном законом порядке декларацию о доходах и имуществе и декларацию о личных интересах.

Статья 13. Государственная защита и социальные гарантии

(1) Народный адвокат находится под защитой государства. По обоснованному требованию народного адвоката соответствующие органы обязаны обеспечивать его безопасность.

(2) Социальный статус и социальные гарантии народного адвоката приравниваются к социальному статусу и социальным гарантиям судьи Высшей судебной палаты.

Статья 14. Досрочное прекращение полномочий народного адвоката

(1) Полномочия народного адвоката прекращаются досрочно в случае:

- a) отставки;
- b) утраты гражданства Республики Молдова;
- c) отзыва;
- d) несовместимости;
- e) невозможности исполнять свои обязанности более четырех последовательных месяцев по состоянию здоровья согласно медицинскому заключению;
- f) вступления в законную силу обвинительного приговора;
- g) смерти.

(2) Основания, предусмотренные пунктами a), b), d)–g) части (1), констатируются на пленарном заседании Парламента на основании доклада Комиссии по правам человека и межэтническим отношениям постановлением, которым принимается к сведению возникновение причины досрочного прекращения полномочий.

(3) Предложение об отзыве народного адвоката с должности может вноситься не менее чем 20 депутатами. Постановление об отзыве с должности принимается тремя пятими голосов избранных депутатов на основании доклада специальной парламентской комиссии, состоящей из членов Комиссии по правам человека и межэтническим отношениям и Комиссии по вопросам права, назначениям и иммунитету.

(4) Основанием для отзыва народного адвоката могут служить:

- a) действия, несовместимые со статусом народного адвоката;
- b) нарушение законодательства о конфликте интересов, установленное окончательным судебным решением;
- c) разглашение государственной тайны и других охраняемых законом сведений и данных.

Глава III

ЗАМЕСТИТЕЛИ НАРОДНОГО АДВОКАТА

Статья 15. Заместители народного адвоката

- (1) Народному адвокату в его деятельности помогают два заместителя, обязанности которых определяются народным адвокатом.
- (2) Заместители народного адвоката исполняют ответственную государственную должность.

(3) Заместители народного адвоката назначаются на должность Парламентом большинством голосов присутствующих депутатов по предложению народного адвоката на основе проведенного конкурса.

(4) Конкурс организовывается народным адвокатом. Народный адвокат отбирает кандидатуры, отвечающие условиям назначения, предусмотренным настоящим законом, и представляет их на пленарном заседании Парламента.

(5) Прекращение полномочий заместителей народного адвоката осуществляется в порядке, предусмотренном статьей 14. Постановление об отзыве с должности заместителей принимается Парламентом по инициативе народного адвоката большинством голосов избранных депутатов.

(6) Заместители народного адвоката назначаются на должность на весь период полномочий народного адвоката в срок, не превышающий 60 дней со дня назначения народного адвоката.

(7) Заместители народного адвоката пользуются государственной защитой и социальными гарантиями в соответствии с положениями статьи 13.

(8) Заместители народного адвоката несут личную ответственность за невыполнение или ненадлежащее выполнение своих обязанностей.

Глава IV

ПОРЯДОК ИСПОЛНЕНИЯ ОБЯЗАННОСТЕЙ НАРОДНОГО АДВОКАТА

Статья 16. Обязанности народного адвоката

Народный адвокат исполняет следующие обязанности:

а) принимает и рассматривает заявления о нарушении прав и свобод человека и направляет в установленные сроки письменный ответ в отношении поданного заявления;

б) представляет властям и/или ответственным лицам предложения и рекомендации о восстановлении в правах лиц, в отношении которых было установлено нарушение прав и свобод человека;

с) способствует разрешению по взаимному согласию конфликтов между органами публичной власти и физическими лицами;

д) способствует совершенствованию законодательства в области прав и свобод человека;

- e) представляет предложения и рекомендации о ратификации или присоединении к международным документам в области прав и свобод человека и предоставляет методологическую помощь для обеспечения их внедрения;
- f) подает обращения в Конституционный суд и иски в судебные инстанции, представляет точки зрения по требованию Конституционного суда;
- g) нанимает работников и осуществляет дисциплинарную власть в соответствии с законом;
- h) продвигает права человека в обществе;
- i) выполняет иные предусмотренные законом обязанности.

Статья 17. Обязанности народного адвоката по защите прав ребенка

(1) Народный адвокат по защите прав ребенка предоставляет защиту и помощь ребенку по его требованию, не запрашивая согласия родителей или законных представителей. Ребенку сообщают о результате рассмотрения жалобы в форме, соответствующей его интеллектуальной и умственной зрелости.

(2) В целях обеспечения соблюдения прав и свобод ребенка народный адвокат по защите прав ребенка вправе действовать по собственной инициативе для того, чтобы помочь ребенку, находящемуся в трудном положении или в ситуации риска, не запрашивая согласия родителей или законных представителей.

(3) Народный адвокат по защите прав ребенка сотрудничает с любыми лицами, некоммерческими организациями, учреждениями или органами публичной власти, осуществляющими деятельность в данной сфере.

(4) Народный адвокат по защите прав ребенка принимает решения по жалобам о нарушении прав и свобод ребенка.

(5) В целях защиты прав и свобод ребенка народный адвокат по защите прав ребенка может подавать иски в судебные инстанции.

(6) Народному адвокату по защите прав ребенка в его деятельности помогает специализированное подразделение в составе Офиса народного адвоката.

Статья 18. Полномочия по рассмотрению заявлений

(1) Народный адвокат рассматривает заявления физических лиц независимо от гражданства, возраста, пола, политической принадлежности или религиозных убеждений, которые постоянно проживают, временно находят-

ся или находились на территории страны (далее – *заявители*), права и свободы которых предположительно нарушены Республикой Молдова.

(2) Народный адвокат не подменяет своими полномочиями органы публичной власти, правоохранительные органы и судебные инстанции.

(3) Народный адвокат рассматривает заявления по поводу решений, действий или бездействий органов публичной власти, организаций и предприятий независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, некоммерческих организаций и должностных лиц всех уровней, нарушивших, по мнению заявителя, его права и свободы.

Статья 19. Условия подачи заявления народному адвокату

(1) Заявление, адресованное народному адвокату, может быть подано не позднее одного года со дня предполагаемого нарушения прав и свобод заявителя или со дня, когда заявителю стало известно о предполагаемом нарушении.

(2) Заявления подаются лично или по почте, факсу, электронной почте или иному средству связи. Заявление может быть подано от имени лица, чьи права ущемлены, представителем лица, неправительственными, профсоюзными и другими представительными организациями.

(3) Заявления лиц, находящихся в заключении, в изоляторах уголовного преследования, а также заявления военнослужащих из воинских частей не подлежат цензуре и направляются администрацией соответствующего учреждения народному адвокату в течение 24 часов.

(4) Заявления, адресованные народному адвокату, освобождаются от государственной пошлины.

(5) Народный адвокат рассматривает также устные заявления, поступающие в ходе приема граждан, проводимого не реже одного раза в месяц в порядке, установленном народным адвокатом.

Статья 20. Содержание заявления

- (1) Заявление, адресованное народному адвокату, должно содержать:
- а) фамилию, имя и местожительство заявителя и, по обстоятельствам, фамилию и имя лица, права которого ущемлены;
 - б) краткое описание обстоятельств дела;

- с) наименование органа или фамилию и имя должностного лица, действия и/или бездействия которого повлекли за собой нарушение прав или свобод, в случае, если это лицо известно;
- д) подпись заявителя и дату составления.

(2) Если приведенные в заявлении обстоятельства составили предмет рассмотрения другими органами, к заявлению прилагаются также копии ответов соответствующих органов.

(3) Заявление, не соответствующее требованиям части (1), возвращается без рассмотрения.

Статья 21. Принятие заявления к рассмотрению

- (1) После получения заявления народный адвокат вправе:
- а) принять заявление к рассмотрению;
 - б) возвратить заявление без рассмотрения, разъяснив заявителю процедуру, которую он вправе применить для защиты своих прав и свобод;
 - с) направить заявление компетентным органам для рассмотрения в соответствии с законодательством о подаче петиций.

(2) Народный адвокат в десятидневный срок со дня получения заявления извещает заявителя о принятом решении. В случае, когда заявление возвращается без рассмотрения, в обязательном порядке указываются причины возврата.

(3) Решение об отклонении заявления не подлежит обжалованию. Повторное заявление может быть подано после устранения причин, послуживших основанием возврата.

(4) Повторное заявление в отношении тех же лиц и деяний принимается к рассмотрению только в случае появления новых обстоятельств.

- (5) Не принимается к рассмотрению заявление:
- а) поданное спустя год после констатации нарушения прав и свобод человека, кроме исключительных случаев, когда народный адвокат может продлить срок, однако не более чем на один год;
 - б) находящееся в судебной процедуре рассмотрения по существу, за исключением заявлений против действий и/или бездействий судьи;
 - с) рассмотрение которого относится к компетенции других органов (возбуждение уголовного преследования, толкование судебного решения);
 - д) в отношении дела, по которому уже вынесены приговор или судебное решение по существу;

- е) поданное лицом, признанным недееспособным судебным решением;
- ф) содержащее клевету и оскорбления, дискредитирующее органы государственной власти в целом, объединения граждан и их представителей, содержащее призывы к национальной, расовой, религиозной вражде и другим действиям, за которые предусмотрена установленная законом ответственность.

Статья 22. Обращение народного адвоката по собственной инициативе

(1) При наличии информации о массовых или грубых нарушениях прав и свобод человека, в случаях, имеющих особое общественное значение или связанных с необходимостью защиты интересов лиц, не способных самостоятельно использовать средства правовой защиты, народный адвокат вправе действовать по собственной инициативе.

(2) При установлении фактов массового или грубого нарушения прав и свобод человека народный адвокат вправе представлять специальные доклады на заседаниях Парламента, а также предлагать создание специальных комиссий по расследованию этих фактов.

Статья 23. Порядок рассмотрения заявлений

(1) При рассмотрении заявлений в целях проверки изложенных в них фактов народный адвокат вправе обратиться за содействием органов власти и должностных лиц в целях организации проверки обстоятельств, подлежащих выяснению. Проверка не может быть поручена органу или должностному лицу, решения, действия или бездействия которых обжалуются.

(2) Должностные лица всех уровней обязаны представить народному адвокату материалы, документы и информацию, запрошенные в связи с исполнением его обязанностей, не позднее десяти дней со дня запроса, если в запросе не предусмотрен иной срок.

(3) Народный адвокат прилагает все необходимые усилия для разрешения заявления путем примирения сторон и поиска взаимоприемлемого решения. Примирение может иметь место на любой стадии рассмотрения заявления и, по желанию сторон, может завершиться подписанием соответствующего соглашения. Примирение сторон служит основанием для прекращения процесса рассмотрения заявления.

(4) Если в результате рассмотрения заявления устанавливается, что права и свободы заявителя не были нарушены, народный адвокат принимает мотивированное решение о прекращении рассмотрения заявления.

(5) Решение о прекращении рассмотрения заявления обжалованию не подлежит.

Статья 24. Рекомендации народного адвоката

(1) При установлении факта нарушения прав или свобод заявителя народный адвокат направляет соответствующему органу или должностному лицу, решения, действия или бездействия которых, по его мнению, нарушают права и свободы человека, свое заключение, содержащее рекомендации по поводу принятия необходимых мер для безотлагательного восстановления нарушенных прав заявителя.

(2) В своей деятельности по предупреждению пыток народный адвокат направляет органу или должностному лицу рекомендации в целях улучшения обращения с лицами, лишенными свободы, и условий их содержания, а также предупреждения пыток.

(3) Орган или должностное лицо, которые получили заключение, обязаны в 30-дневный срок рассмотреть его и сообщить народному адвокату в письменной форме о мерах, принятых для улучшения ситуации.

(4) В случае несогласия с принятыми мерами народный адвокат вправе обратиться в вышестоящий орган для принятия соответствующих мер по выполнению рекомендаций, содержащихся в заключении, и/или информировать общественное мнение. Вышестоящий орган обязан сообщить о принятых мерах в течение 45 дней.

Статья 25. Процессуальные действия народного адвоката

(1) По результатам рассмотрения заявления народный адвокат вправе:

- a) обратиться в судебную инстанцию с заявлением в защиту интересов заявителя, права и основные свободы которого были нарушены;

- b) обратиться в компетентные органы с ходатайством о возбуждении дисциплинарного либо уголовного производства в отношении должностного лица, допустившего нарушения, повлекшие ущемление прав и свобод человека;

- c) сообщить прокурору о совершении правонарушения, предусмотренного статьей 320 Кодекса Республики Молдова о правонарушениях;

- d) указать должностным лицам всех уровней на случаи проявления халатности в работе, нарушения служебной этики, волокиты и бюрократизма.

(2) Народный адвокат вправе подать иск в судебную инстанцию в связи с выявленными фактами массового или грубого нарушения прав и свобод человека. Поданное народным адвокатом исковое заявление не облагается государственной пошлиной.

(3) Народный адвокат может вступить в процесс с тем, чтобы представить свои заключения в целях защиты прав, свобод и законных интересов лиц.

Статья 26. Обращение в Конституционный суд

Народный адвокат вправе обратиться в Конституционный суд с запросом о контроле конституционности законов и постановлений Парламента, указов Президента Республики Молдова, постановлений и ордонансов Правительства, а также международных договоров, одной из сторон которых является Республика Молдова.

Статья 27. Совершенствование законодательства в области прав и свобод человека

В целях совершенствования законодательства в области прав и свобод человека народный адвокат:

- а) представляет субъектам, обладающим правом законодательной инициативы, предложения и рекомендации по совершенствованию законодательства в целях устранения причин и условий, создающих предпосылки для нарушения прав и свобод человека;
- б) излагает мнения по проектам нормативных актов, затрагивающих права и свободы человека;
- с) излагает мнения относительно совместимости национального законодательства с международными правовыми документами в области прав и свобод человека.

Статья 28. Продвижение прав и свобод человека

(1) Народный адвокат осуществляет деятельность по продвижению прав и свобод человека путем:

- а) информирования общественности в целях соблюдения прав и свобод человека через средства массовой информации и с использованием других доступных средств;
- б) сообщения о случаях нарушения прав и свобод человека;
- с) ознакомления общественности с механизмами защиты прав и свобод человека;

d) содействия укреплению воспитания в области прав и свобод человека и участия в разработке официальных и неофициальных образовательных программ;

e) подготовки и распространения информационных материалов по правам и свободам человека;

f) иных механизмов и средств, разрешенных законом.

(2) Народный адвокат сотрудничает с национальными и международными некоммерческими организациями в области защиты прав и свобод человека, а также со средствами массовой информации.

Статья 29. Доклады о соблюдении и продвижении прав и свобод человека

(1) Ежегодно до 15 марта народный адвокат представляет Парламенту доклад о соблюдении прав и свобод человека в Республике Молдова. Доклад в обязательном порядке содержит раздел, посвященный положению с соблюдением прав и свобод ребенка, и главу о предупреждении пыток.

(2) Проект годового доклада о соблюдении прав и свобод человека в Республике Молдова подвергается публичному обсуждению не позднее чем за месяц до его представления Парламенту и публикуется на официальной веб-странице Офиса народного адвоката.

(3) Годовой доклад о соблюдении прав и свобод человека заслушивается на пленарном заседании в 60-дневный срок со дня его представления. Народному адвокату могут быть адресованы вопросы по его деятельности или по представленному докладу. По результатам заслушивания доклада Парламент принимает постановление.

(4) Парламентская Комиссия по правам человека и межэтническим отношениям представляет информацию о деятельности народного адвоката до проведения пленарного заседания, на котором рассматривается годовой доклад о соблюдении прав и свобод человека в Республике Молдова.

(5) Годовой доклад публикуется на официальной веб-странице Парламента. Постановление Парламента по докладу публикуется в Официальном мониторе Республики Молдова.

(6) Народный адвокат может подготавливать и представлять публично тематические доклады о соблюдении прав и свобод человека.

(7) Народный адвокат участвует в подготовке периодических докладов о соблюдении и продвижении прав и свобод человека, которые Республика Молдова представляет международным и региональным учреждениям и организациям, действующим в области защиты прав и свобод человека.

Глава V

НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕХАНИЗМ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ПЫТОК

Статья 30. Предупреждение пыток

(1) При исполнении своих полномочий народный адвокат осуществляет специальные функции национального механизма по предупреждению пыток в соответствии с Факультативным протоколом к Конвенции против пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания.

(2) В целях обеспечения защиты лиц от пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания народный адвокат обеспечивает проведение периодических профилактических и контрольных посещений мест, где содержатся или могут содержаться лица, лишённые свободы, по распоряжению государственного органа или по его указанию, либо с его ведома или молчаливого согласия.

(3) Запрещается предписание, применение, разрешение или дозволение применения любого вида наказания, а также ущемление иным способом лица или организации за сообщение любой информации, достоверной или недостоверной, народному адвокату или иным лицам, сопровождающим его или действующим от его имени при осуществлении функций по предупреждению пыток.

(4) В целях настоящего закона лишение свободы означает любую форму помещения лица в государственное или частное место содержания под стражей, которое это лицо не имеет право покинуть по собственной воле, осуществленного по приказу любого судебного, административного или иного органа в качестве наказания, взыскания, процессуальной меры принуждения, меры безопасности, а также в результате зависимости от предоставляемого ухода или по любому иному мотиву.

Статья 31. Организация деятельности по предупреждению пыток

(1) В деятельности по предупреждению пыток народному адвокату оказывает помощь специализированное структурное подразделение в составе Офиса народного адвоката.

(2) Порядок организации деятельности по предупреждению пыток установлен в положении, утвержденном народным адвокатом.

(3) Для осуществления функции по предупреждению пыток народный адвокат привлекает не менее трех консультантов – представителей гражданского общества, обладающих опытом в различных областях деятельности и осуществляющих деятельность на основе заключенных с ними договоров.

(4) Народный адвокат может привлекать к осуществлению профилактических и контрольных посещений независимых специалистов и экспертов из различных областей, в том числе юристов, врачей, психологов.

(5) Консультанты и эксперты осуществляют свою деятельность на основе принципов независимости, беспристрастности, объективности и конфиденциальности.

(6) Лица, осуществляющие под руководством народного адвоката деятельность по предупреждению пыток, пользуются гарантиями независимости и неприкосновенности, установленными для народного адвоката.

Статья 32. Посещение мест, в которых содержатся или могут содержаться лица, лишённые свободы

(1) Народный адвокат и лица, осуществляющие под его руководством деятельность по предупреждению пыток, самостоятельно выбирают места, подлежащие посещению, и лиц, с которыми желают беседовать.

(2) Для осуществления профилактических и контрольных посещений не требуется ни предварительного уведомления, ни разрешения какого бы то ни было органа.

(3) Во время профилактических и контрольных посещений аудио- или видеоаппаратура может применяться с согласия записываемого лица.

(4) По результатам каждого посещения составляется доклад, который должен содержать, по обстоятельствам, рекомендации и предложения по улучшению ситуации.

(5) Осуществление посещений, оплата труда консультантов и экспертов финансируются из бюджета Офиса народного адвоката.

Глава VI

ОФИС НАРОДНОГО АДВОКАТА

Статья 33. Офис народного адвоката

(1) Офис народного адвоката (далее – *Офис*) подчиняется народному адвокату и предоставляет ему организационную, правовую, информационную и техническую помощь в целях исполнения им своих обязанностей.

(2) Офис имеет статус юридического лица, располагает печатью и фирменными бланками, содержащими его название и изображение Государственного герба.

(3) Положение об организации и функционировании Офиса утверждается Парламентом.

(4) Положение о внутреннем распорядке Офиса утверждается народным адвокатом.

(5) В целях предоставления консультационной помощи народному адвокату к работе в Офисе могут привлекаться эксперты или могут создаваться советы экспертов, обладающих опытом в области защиты прав и свобод человека и других смежных областях. Положения о деятельности советов экспертов утверждаются народным адвокатом.

(6) Местонахождение Офиса – муниципий Кишинэу.

Статья 34. Генеральный секретарь

(1) Генеральный секретарь руководит организационной и административной деятельностью Офиса. Обязанности генерального секретаря регулируются Положением об организации и функционировании Офиса.

(2) На должность генерального секретаря может быть назначено лицо, обладающее дипломом лицензиата или равноценным документом об образовании в области права, экономики, публичного управления, менеджмента, имеющее стаж работы не менее пяти лет в одной из соответствующих областей и не имеющее судимости.

(3) Генеральный секретарь назначается на должность народным адвокатом на основе публичного конкурса и имеет статус государственного служащего. Освобождение генерального секретаря от занимаемой должности, применение к нему мер поощрения и наказания осуществляются народным адвокатом.

Статья 35. Персонал Офиса

(1) Персонал Офиса состоит из государственных служащих, персонала технического обслуживания и иного персонала.

(2) Народный адвокат может уполномочить служащих Офиса действовать от его имени.

(3) Служащие Офиса не могут быть принуждены давать пояснения или делать заявления по случаям, рассмотренным народным адвокатом или находящимся в процессе рассмотрения, не могут преследоваться или привлекаться к ответственности за действия или мнения, выраженные при осуществлении служебных полномочий.

(4) Служащие Офиса имеют свободный доступ в места лишения свободы и неограниченный доступ к любой информации об обращении с лицами, лишенными свободы, и условиях их содержания.

(5) Для государственных служащих, занимающих должности, связанные с выполнением контроля, и осуществляющих деятельность в условиях риска для здоровья и жизни, на период занятия должности должностной оклад устанавливается на два уровня выше.

(6) Народному адвокату в его деятельности может помогать персонал, зачисленный в состав его кабинета согласно положениям Закона о статусе кабинета лиц, занимающих ответственные государственные должности № 80 от 7 мая 2010 года.

Статья 36. Финансовое обеспечение Офиса

(1) Офис располагает собственным бюджетом, который является частью государственного бюджета.

(2) Затраты на деятельность Офиса при планировании годового бюджета рассчитываются не менее чем на два последующих года.

(3) Годовой бюджет Офиса утверждается Парламентом по предложению народного адвоката. Сокращение утвержденных расходов, связанных с деятельностью Офиса, допускается только на основании постановления Парламента.

(4) Парламент направляет Правительству утвержденный годовой бюджет Офиса для включения в проект закона о государственном бюджете на соответствующий бюджетный год.

(5) Офис может располагать и другими финансовыми средствами, не запрещенными законом.

Статья 37. Представительства Офиса

(1) В других муниципиях и городах могут создаваться представительства Офиса на правах его территориальных подразделений. Представительства создаются и ликвидируются по решению народного адвоката в зависимости от места, численности населения, специфической деятельности, уровня автономии и других факторов.

(2) Задачи и функции представительств Офиса регулируются положением, утвержденным народным адвокатом.

Глава VII

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 38

Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившим силу Закон о парламентских адвокатах № 1349-ХІІІ от 17 октября 1997 года.

Статья 39

(1) Парламентские адвокаты, назначенные в соответствии с Законом о парламентских адвокатах № 1349-ХІІІ от 17 октября 1997 года, исполняют свои обязанности до истечения срока полномочий. Парламентский адвокат, срок полномочий которого не истек до вступления в силу настоящего закона и назначения народного адвоката, продолжает осуществлять свою деятельность, исполняя полномочия, установленные настоящим законом для заместителя народного адвоката, с сохранением должностного оклада в размере,

установленном на момент вступления в силу настоящего закона. Рабочая нагрузка парламентского адвоката определяется народным адвокатом.

(2) Полномочия членов Консультативного совета, назначенных в соответствии с Законом о парламентских адвокатах № 1349-XIII от 17 октября 1997 года, прекращаются по праву со дня вступления в силу настоящего закона.

Статья 40

(1) Офис народного адвоката является правопреемником Центра по правам человека.

(2) Правительству в трехмесячный срок со дня вступления в силу настоящего закона представить Парламенту проект Положения об организации и функционировании Офиса народного адвоката и предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом.

(3) Правительству в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего закона обеспечить Офис народного адвоката помещением.

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА
ИГОРЬ КОРМАН**

**Кишинэу, 23 декабря 2013 г.
№ 320.**